

Bestemming: Peru, Ecuador

Naam: Inge, Maartje en Ellen

Leeftijd: 6, 8 en 10

Vervoer: bus

Jan en Janneke trokken met hun drie dochters maar liefst negen maanden lang door Noord- en Zuid-Amerika.

Als hoogtepunten van hun reis noemen de kinderen een ontmoeting met straatverkopers in Peru en een logeerpartij bij een indianenfamilie in Ecuador.

Schoenen poetsen en boontjes doppen

Jan en Jannette Simot

"Ja, kom jij maar eens even hier", brult de agent die Alvaro, een twaalfjarig Peruaans kaartenverkoperijtje, in zijn nekvel grijpt. De tranen springen in zijn ogen als hij zijn stapel ansichtkaarten moet inleveren. Het is de eerste keer dat dit hem overkomt tijdens zijn carrière als straatventer. Tot overmaat van ramp moet hij ook nog met deze overijverige agent mee naar het politiebureau.

Betruwd blijven wij achter op het Plaza de Armas, het grote plein in het centrum van Cusco. Deze vroegere hoofdstad van het oude Inca-rijk trekt nog altijd drommen toeristen. Het oude stadscentrum met zijn vele kerken ligt er prachtig bij in de late middagzon. Het is er een drukte van jewelste. Meisjes met aan elke hand vijf zelfgebreide vingerpoppetjes, oude vrouwtjes met voorverpakte muuslirepen (altijd handig als je de beroemde Inca-trail naar Machu Picchu gaat lopen), opgeschoten tieners met een kistje sigaretten om hun nek, en natuurlijk vele smoezelige schoenpoetsaartjes die zaken proberen te doen bij de toeristen.

De winkeliers in het centrum van Cusco zijn niet blij met al die straatverkopers. Bovendien is het voor de toeristen niet zo prettig om elke seconde lastig gevallen te worden door deze opdringerige ondernemertjes. Toch kun je een hoop lol met ze beleven, als je er maar voor openstaat. En een mondje Spaans spreekt. Gelukkig zijn kinderen vaak kleine talentwonders, dus wie zijn kroost meeneemt op reis, is meestal verzekerd van een paar goede tolken.

Stervig uitbrander

Nu kunnen de verkoperijtjes even ongestoord zakendoen. Weliswaar zien we nog tientallen

La Campesinista kerk op Plaza de Armas in Cusco

politieagenten maar slechts eenje is er belast met het "schoonhouden" van het plein en die is met Alvaro mee. Het lijkt ook een onmogelijke taak voor een agent in zijn eentje. Het is een spel dat gespeeld wordt: waar de kinderen aan de ene kant van het plein wegvlochten, komen ze net zo snel aan de andere kant weer tevoorschijn. Per slot van rekening is dit de plaats waar je moet zijn als toerist en dus ook als straatverkoper.

Als Alvaro bedremmeld het politiebureau weer uitkomt, staan we op hem te wachten. Hij heeft een stevige uitbrander gekregen en dertig kaarten zijn door de agent verscheurd. Een flinke strop want als hij die verkocht had, had hij van dat geld een week kunnen eten en drinken. We nodigen hem en zijn vriendje

Maartje laat haar schoenen poetsen

Walter uit om eens lekker mee te gaan eten in een restaurant. Onze eigen kinderen vinden het fantastisch. Nu kunnen ze zelf concreet iets voor straatkinderen betekenen.

Drie meiden!

"Waarom draagt hij oorbelletjes?", vraagt Alvaro geïnteresseerd terwijl hij naar Ellen wijst.

Een lekker kort koppie leek ons wel praktisch op reis, dus stuurden we onze meiden voordat we gingen naar de kapper. Rokjes en jurkjes lieten we thuis, dus – eerlijk is eerlijk – het lijken net jongetjes! Daar kunnen zelfs de oorbelletjes van Ellen niks aan veranderen.

"Nou kijk, eigenlijk zijn het meisjes... alle drie!" Het kost de grootste modelle Alvaro en zijn vriendje hiervan te overtuigen. "We kunnen het wel laten zien, maar dat willen ze niet!", grappen wij, ontaalde ouders. Deze opmerking levert een verontwaardigde dochter op, maar de Peruaanse rollen letterlijk over de grond van het lachen. Pas als we de paspoorten van de kinderen als bewijs tevoorschijn halen, willen ze het geloven.

Het slaaphuis

Het etentje met Alvaro en Walter is reuze gezellig. Ze gedragen zich keurig en vertellen over hun leven en het werken op straat. Vaak komen straatkinderen uit dorpjes in de omgeving van Cusco. Ze overnachten bij vage kennissen, verre familie, in slaaphuizen van

hulporganisaties of op straat. Veel kinderen krijgen in hun jonge leven te maken met alcoholmisbruik, mishandeling en verwaarlozing. In de tijd dat ze niet naar school gaan, proberen ze hun kostje bij elkaar te schamele. Walter vertelt dat zijn vader meubels maakt die zijn moeder op de markt probeert te verkopen. Ze zien elkaar niet vaak; af en toe geven zijn ouders schone kleren af bij het slaaphuis waar hij de nacht doorbrengt als hij niet op straat blijft hangen. Alvaro komt uit een gezin van acht kinderen. Zijn moeder is overleden, zijn vader maakt lange dagen in een bakkerij. Ook hij is op zichzelf aangewezen. Het maakt allemaal nogal indruk op onze meiden en ze zijn blij iets voor hen te kunnen doen. "Ik wil die jongetjes geen geld geven want dan gaan ze er spelletjes mee doen en dan zijn ze nog steeds arm", verduidelijkt Maartje. We voelen met haar mee. Je kunt tenslotte niet aan iedereen geld geven en op straat weet je nooit of het geld wel echt goed terechtkomt. Dan geeft het mee uit eten nemen van onze nieuwe Peruaanse vriendjes ons allemaal veel meer voldoening.

Schoenen poetsen

We voelen ons vooral verbonden met de schoenpoetsertjes op straat. Voor onze reis zijn we een week lang door Noord-Brabant gefietst. Onderweg poetsen we schoenen voor een euro. Door al die noeste arbeid kunnen we nu een fors geldbedrag afleveren bij de straatkinderen in Cusco. Niet bij de kinderen zelf natuurlijk, maar bij twee Nederlanders die zich hier al jaren bekommeren om de straatkinderen. Elke dag een warme maaltijd, huiswerkbegeleiding, een dokter die je van de wormen afhelpt en een tandarts die meer trucjes in huis heeft dan domweg tanden trekken. Het doet ze duidelijk goed.

Bij het afscheid van Alvaro en Walter kopen we nog een flinke stapel ansichtkaarten, zonder af te dingen en op veilige afstand van het plein natuurlijk!

Aan het eind van de reis bevinden we ons in de Andes in Ecuador.

Daar leven verschillende Indiaanse gemeenschappen, ieder met eigen tradities en ambachten.

Daar willen we wel eens van proeven en dus stappen we in Otavalo, ongeveer tachtig kilometer ten noorden van de hoofdstad Quito, het kantoorje binnen van Rana Tupari Native Travel. Zij bieden excursies aan onder het motto 'Ontmoet de Indianen'. We willen graag een paar dagen logeren bij een familie met veel dieren waar we actief kunnen deelnemen aan het gezinsleven.

Het valt nog niet mee om bij ons gastgezin in Cotacachi, gelegen op zo'n tien kilometer van Otavalo, te komen. Een aantal indigenas is bezig met de houtkap waardoor de weg verस्पid is en we een eindje om moeten rijden. We glibberen over zandweggetjes, duwen met zijn allen de auto uit de modder en trotsieren een tiental blaffende honden (na al die maanden oefenen nog steeds niet de favoriete bezigheid van onze dochters). Uiteindelijk komen we bij een heilige boom die trots boven een meer en de omliggende dorpen uittoert. Het is de plek waar het zonnendeefeest, *Inti Raymi*, gehouden werd. Als er vroeger iets te melden was, werd vanaf deze plek op een grote hoorn geblazen. Het geluid droeg ver genoeg om de inwoners van de omliggende dorpen naar de heuvel te lokken. Tegenwoordig gebruiken ze voor belangrijke boodschappen gewoon een GSM maar medicijnmannen uit de buurt komen nog altijd naar deze boom om hun medicijnen te bereiden. Terwijl we staan te genieten van het fraaie uitzicht over het meer, beginnen Maartje en Inge met stakjes in de boom te peuteren. We

vragen ze op te houden: je weet immers maar nooit met heilige bomen... Een plaatselijke Indiaanse boer doet er nog een schepje bovenop en vertelt dat wie geen respect voor de boom heeft, ziek wordt en uiteindelijk dood zal gaan. We besluiten dit maar niet voor de kinderen te vertellen. Maar helaas doet onze Indiaanse gids dat wel.

De boom blijft onverstoord achter als we onze weg vervolgen. Rond vijven worden we afgezet bij de Indiaanse familie waar we zullen overnachten. In een sober ingericht huis woont de 43-jarige Susana. Haar echtgenoot is vier jaar geleden gestorven en sindsdien staat ze er alleen voor met haar kinderen: Anita (21), Nancy (18), Claudia (12) en Benito (9). We worden bijzonder hartelijk verwelkomd en krijgen twee kamertjes op de eerste verdieping tot onze beschikking. "Doen jullie het licht uit als jullie niet op de kamer zijn, want elektriciteit is voor ons bijna niet te betalen", zegt Susana. Er komt water uit de kraan dus we hebben geluk. En anders is er altijd nog het slootje verdomp in het dorp: daar kun je in bad als er thuis geen water is.

Inge bij de heilige boom

Woodschappen doen in de tuin

Een supermeegluin

Ellen, Maartje en Inge mogen helpen met het eten. Dus gaat het naar de supermarkten: de grote moestuin tegenover het huis. Tijdens de rondleiding wijst Susana naar de verschillende planten en legt ze uit wat we zien. We verzamelen de rareste soorten groenten en fruit. Vooral het aardappels zoeken is een groot succes. Maartje loopt met een stuk hakgereedschap de tuin door en woelt af en toe in de grond. Als er een aardappel tevoorschijn komt, spurt Inge eropaf en stopt deze vervolgens bij Ellen in een mandje. Het lijkt wel paascieren zoeken! Het gedeelte vlakbij de straat is ingericht als siertuin. Een plekjelein veldje met een hangmat en een bloemenpaadje sieren de aanblik vanaf de straat. Uiteraard maken de dames gretig gebruik van de mogelijkheid in de hangmat te schommelen.

Wij vinden het een luxe: zo'n grote tuin vol groenten en fruit. Voor de familie Flores is het alles wat ze hebben: inkomsten zijn er verder nauwelijks. Door de moestuin en de dieren die ze hebben, zijn ze (wat eten betreft) helemaal zelfvoorzienend. Wel hebben ze er met zijn allen een dagtaak aan om zo in hun onderhoud te voorzien. Ellen, Maartje en Inge vinden de moestuin veel leuker dan de groenteafdeling van de Nederlandse supermarkt.

Een hok vol delicatessen

Op het plaatsje achter het huis genot het van de bedrijvigheid. Benidén wast met zorg haar tinnen sandaaltjes in een grote betonnen bak achter het huis. Anita is wel een uur lang bezig met het sappen van quinoa: korrelige zaden afkomstig van een woestijneplant uit de hoge Andes, bijzonder voedzaam en door de Inca's vereerd als geschenk van de goden. We horen knorrende geluiden uit de varkenshokken komen, er is een paars, een hond, een schildpadje, een lammetje en zelfs een delicatessenhok vol cavia's. De meiden hebben al snel door dat er een groot verschil is tussen de 'huisdieren' en de commerciële dieren.

Sabrila, het lammetje, is het favoriete huisdier. Vooral Maartje en Inge doen niets liever dan wandelen met dit beestje, dat heel eigenzinnig alleen maar mee wil lopen als de route naar een lekker hapje voert. De cavia's zijn bedoeld voor de verkoop en zijn niet erg mee te spelen maar eten geven mag natuurlijk wel. De beestjes (zal genoemd vanwege de 'kooi'-geluidjes die ze maken) worden hier in Ecuador bij zeer speciale gelegenheden als lekkernij opgediend. Gelukkig is ons bezoek niet speciaal genoeg! Ellen krijgt geen genoeg van het varkens voeren. Met een stok moeten de schrokken op afstand gehouden worden terwijl de dikke pap die Susana gemaakt heeft in de trog gegoten wordt. Hierna begint de wedstrijd om zo vlug mogelijk zo veel mogelijk naar binnen te werken waarbij het kleinste varken de restjes krijgt. Er is ook een hok met wel honderd kulkentjes en een kippenen. Een opgewonden haan zit tot bloedens toe de eenden achterna en wordt voor straf in een zak gestopt. Papapepaal Max houdt vanuit zijn kooi-tje alles belangstellend in de gaten. Als je hem begroet met "Hola Max", zegt hij keurig "hola" terug. Komen we met chocolade aanbieden, dan roept hij enthousiast: "Que rico!" (Wat lekker!). Max vindt al die bleekneuzen een beetje erg want pas als de kinderen om de hoek bonen sorteren met Anita begint hij hele gesprekken te voeren.

Laag zal ze leven!

Na een gezonde nachtrust stappen we monter uit bed. Vandaag is Anita jarig. Het is dat ze het ons gisteren verteld heeft, anders zouden we het niet geweten hebben. Geen slingers, geen taart, geen cadeautjes. We besluiten haar toch maar te feliciteren. Maartje heeft een mooie tekening gemaakt en Ellen een zelfgemaakte ketting. Daarna verdwijnen alle meisjes in een kamertje en wordt ons verboden binnen te komen. We horen een hoop gegelbel en een hele tijd later komen ze er op zijn 'indiaans' weer uit: ze dragen omhoogdoeken als rok met een gekleurde band en prachtige witsatijnen blouse met zelfgemaakt kant, haak- en bondsuwerk. Hun voeten steken in ongemakkelijke maar sierlijke sandaaltjes, en om elke pols is een armband gewikkeld. Een hoofddoek en de typische goudkleurige kraalengkettingen waar alle vrouwen hier zich mee sieren, maken het af. Ze zien er werkelijk prachtig uit! Claudia en Beelen hebben nog niet zoveel taken in het huishouden en hebben tijd om met onze indiaanse dansen te dansen. Een gezellig Zuid-Amerikaans discoconcert vollijkt de kamer op. De dansen komen sierlijk langs getoeterd.

ineens merk je niets meer van de gereserveerdheid die zo kenmerkend is voor veel Andesvolken. Het is een van de vele momenten waarop we denken: wat is het toch leuk om je kinderen mee op reis te nemen! Het maakt het contact met de lokale bevolking een stuk gemakkelijker. Dan blijkt de prachtige kleding ook nadelen te hebben: Inges rok dwingt de hele tijd naar beneden te zakken en Maartje krijgt blaren van de sandaaltjes. Straks mag ze haar lomp bergschoenen weer aan.

Veel te kort

Op de dag van ons vertrek kijkt Ellen ons telkens als we haar tegenkomen verschromt aan: "Het is toch nog geen tijd om te gaan hè!" En Inge had de hele reis wel hier willen zijn. Toch moeten we afscheid nemen van de familie Flores. Onze laatste maaltijd bij dit vriendelijke gezin bestaat uit koelsoep met heel veel groen. Als toetje zijn er gestoofde boomtomatjes. Als we weggaan, wordt de laatste haan uit de zak gehaald. Voor het oog van onze kinderen draaien ze hem nog gauw even de nek om. Morgen staat er haan op het menu...

Boonjes droppen met Anita

